

je potem pisni črki „v“. Skoz in skoz gospodari na tej tabli „v“, ker tukaj gre priučiti to črko; obsega pa ta vaja kakor prejšnja 3 vrste pisnih in 4 vrste tiskanih vaj; med pisnimi vajami nahajamo uže dvoje trizložnih besed, ki se glasite: **i-ma-mo no-vi-no**. Daljše besede se otroci prav radi naučé iz glave brati, posebno tačas, kadar kdo naprej bere, a jih ne napeljuje, da bi si sami trudili glasove skupaj sestavljati; otrok, kateri je prišel takemu učitelju-skazi, recimo kakšni dobrohotni tetici, v roko, bode ves abecednik iz glave znal, a brati pa vendar le ne; temu vendar le šola zapreči s tem, ker otroci beró iz abecednika, in s stenskih tabel, in ker se pisalno-bralna metoda dosledno izpeljuje, beró tudi otroci to, kar so sami spisali, in tako se ubrani, da se ne navadijo iz glave — prav za prav — brez glave brati.

VI. tabla.

Ima „raglja“ in za njo „r“ in 3 vrste pisnih vaj in sicer: **ro, ra, ri, ru, or, ir, ar, ur, v, r**. Gotovo je uže sleherni učitelj, ki rabi te table, zapazil in otroke opozoril na dvoje riž (Zeilen), med katere so tukaj postavljene pisne vaje, in baš zaradi tega so te vaje posebno pripravne tudi za pismene naloge. Učitelj bode nemara tako-le postopal: Ko otroci poznajo glas in obliko **r**, naj beró najprej s stenskih tabel; ko se nekoliko utrudijo gledati na stenske table, naj poskusijo brati iz bukvic, in ko so se tudi tega naveličali, naj pa na tablice pišejo s stenske table, in potem pa pisano s svoje tablice beró. „Razlika mika“, posebno pa otroke; učitelj pa tačas, ko učenci pišejo s stenskih tabel, najde lepo priliko, da slabejim pomaga, jim roko vodi, ali kakor koli potrebno spozná, tudi ni naopačno, ako otroke spodbada, da drug drugemu kaj pomagajo, zato tudi takrat pri otrocih ne more taka tiho vladati, kakor v grobu, marveč otroci naj z veseljem in z nekako živahnostjo gredo na odkazano delo, in ko svojo nalogo izvrše, si nekoliko oddahnejo, ter učitelju pokažejo, kako so „lepo“ spisali; kajti otroci se učé „zaradi učitelja“ in če ne pogleda njih dela, rekó: „čemu sem se pa trudil, ako še nočete pogledati, kar sem naredil!“

Za pisnimi vajami pridejo 4 vrste tiskanih vaj in med njimi dvoje trizložnih besed **o-ma-ra, na-ra-va**. Zopet nova težava učitelju in učencem. Dvo- in trizložne besede nekateri odlašajo dotlej, da otroci poznajo vse črke, in umejo uže gladko sestavljati jednozložne besede. Kakor je videti, naše stenske table ne držé se tega pravila, marveč polagoma vadijo otroke dve- in trizložnih besed. Jedenkrat se more led prebiti, otrok se more navaditi tudi mnogozložnih besedí brati; ako pri nekaterih ne gre, naj si učitelj pomaga, n. pr.: naj otroku pokaže le 1. zlog, ko tega gladko prebere, naj mu odkrije še drugega in potem še tretjega; potem naj ga opozorí, da je to le jedna sama beseda in jo more prečitati v treh odsledkih, in tako se bode tudi slabiji učenec navadil brati mnogozložnih besedí.

Pristavek. „r“ si otroci lahko zapomnijo, tudi si sestave z **rom** dosti hitro zapomnijo, samo da nekateri **r** z **lom** pri izgovarjanji zamenjujejo, kar pa se pozneje navadno samo izgubi. Komur „raglja“ ne ugaja, naj si zbère drugo vzorno besedo, katerih imamo za „r“ na izbiranje, naj bolje, se vé, so take, ki izrazujejo drdrajoči glas, n. pr.: raglja, ropotulja, da je oboje ob enem imé in glas, ki se izvabi. (Dalje prih.)

D o p i s i.

Iz Štajerskega. A) C. kr. dežel. šolski svet. V seji v dan 9. febr. 1882. l. so se poslala ministerstvu za uk in bogočastje konečna poročila o stanji štaj. srednjih in dež. meščanskih šol za l. 1880/81 in se odobrili to zadevajoči nasveti. C. k. policij. nadkomisarju v

Gradci Jos. Fröhlich-u se je izrekla zahvala za mnogoštevilna njegova darila mineralij raznim šolam; sklepalo se je o raznih došlih rekurzih ter dovolilo, da se glavne počitnice na nár. šoli v Baierdofu pri Gradci prelože v čas od 1. avg. do 15. sept. — Imenovali so se nadučitelj: K. Uragg v Gnas, M. Planker v Laporje (dozdaj učitelj na isti šoli); učiteljem: H. Klotzinger v Weiz in M. Korent v Lodersdorf; za def. podučitelja A. Messner v Weizi. Stalno upokojen je A. Kostanjšek, nadučitelj v Št. Ilu pri Slov. Gradci. — V seji 23. feb. dovolila se je nekaterim učit. osobam postavna odprava; učit. J. Zupanc (v Novi Štiti pri Gornjem gradu) je v stalno upokojen, ter je imenovan nadučiteljem: Fr. Grohman v Weixelbaum; učiteljem; J. Weiss v Pischelsdorf, J. Dobnik (iz Št. Jurija na juž. z.) v Št. Florijan (okr. Konjice), Jur. Pilih v Črešnice pri Konjicah (dozdaj zač. učit. na isti šoli), J. Arnuš v Št. Jakob v slov. Goricah (dozdaj podučitelj na isti šoli). Dovolilo se je razširjenje dvorazrednice v Vitanji v trirazrednico in osnova obrtniško-nadaljevalnega tečaja na nár. šoli v Murau-u. Na znanje se je vzel tudi odlok ministerstva o nadaljevalnem tečaju za učitelje obrtniško-nadaljevalnih šol na c. kr. državni obrtniški šoli v Gradci ter se v to potrebno odločilo.

B) Odlikovanja. Nj. Vel. pr. cesar podelil je v znamenje dolgoletnega uspešnega delovanja na polji nár. šolstva zlati križec za zasluge c. kr. vadniškemu učitelju Iv. Miklošič-u v Mariboru in učitelju K. Mayer-u v Admontu; minister za uk in bogočastje je podelil Ljud. Preining-u, nadučitelju v Donawitzu, naslov »ravnatelja« in podučitelju v Judenburgu Fr. Waldsam-u naslov »učitelja«.

C) Društveno življenje. Na slov. Štajerskem je zdaj 15 učit. društev in sicer: Brezko, Celjsko, Konjiško, Kozijansko, Ljutomersko, Marenberško, Mariborsko mestno, Mariborsko okoliško, Ormuško, Ptujsko, Radgonsko, Slovenjebistriško, Šmarsko, Št. Lenartsko in Zgornje savinjsko. Vsako teh privatnih društev deluje bolj ali manj marljivo. Ker pa si je le Celjsko učit. društvo za letos izvolilo za »Uč. Tov.« posebnega poročevalca o svojem delovanju, pa bi marsikateri čitatelj tega lista tudi rad poizvedel, kaj počnejo tudi druga društva, poročati hočem to vsak mesec toliko, kolikor bom zvedel. Naj začnem torej danes! Že dné 29. okt. 1881. l. izvolilo si je Radgonsko učit. društvo za l. 1882. sledeči odbor:

A. Kvas, predsednik; Mejovšek in Ornik, zapisnikarja; Erzenjak, blagajnik; Grabner, knjižničar; Stopper in Hofstätter odbornika. Marenberško uč. društvo je praznovalo dné 1. dec. 1881. l. svojo prvo desetletnico. Mariborsko okoliško izvolilo si je že 1. dec. m. l. sledeče gospode v odbor za tekoče leto: Al. Sernec, predsednik; Praprotnik, podpredsednik; Družević, blagajnik; Sabati in Cizelj zapisnikarja; Koprivnik, Kovačič, Hren, odborniki. *) Mariborsko mestno je imelo v 4. dan jan. t. l. svojo prvo letošnjo sejo. G. I. Koprivnik je govoril o delovanju in življenju mravlji. — Ormuško izvolilo si je v dan 5. jan. t. l. sledeči odbor: Fel. Majcen, predsed.; Jursá, podpred.; Rakuša, zapisnikar; Stuhec, blagajnik; Šrenkelj, odbornik. Naročeno je to društvo na »Uč. Tov.«, »Popotnika« in »Päd. Zeitschrift«. Pri zborovanju Šent-Lenartskega uč. društva v 9. dan febr. govorila sta Moher in Horvat o tem, je-li umestno učencem pred šolo in med urami davati pismene naloge? Horvat je govoril tudi še o naglaševanju pri skupnem govorjenju v šoli. Konjiško je imelo v 2. dan marcija sejo. Govorila sta Teran o tihah selivkah in Šebat o naopakah pri vzgoji otrok v domači hiši. V odbor za t. l. so voljeni: M. Teran, predsed.; Leitgeb, podpred.; Smolè, zapisnikar; Kapun, D. Serajnik, Tribnik, odborniki. — Isti dan zborovalo je tudi Šmarsko uč. društvo ter sestavilo taki-le odbor: E. Blenk, predsednik; Žumar, podpred.; Šetinec, pevovodja; Kristan in Anderluh, odbornika. Sklenilo se je tudi, da se v prihodnje vsak prvi četrtek v mesecu zboruje.

D) Raznoterosti. Nj. V. presv. cesar je podaril 200 gold. za zidanje šole v Kozjem. Sposobnostne skušnje za národne in meščanske šole se začnejo v Gradci dné 11. aprila. Prošnje za pripust k skušnjam naj se vložijo do 6. apr. na ravnatelja komisije g. Iv. A. Rožek-a. V Gradci so ustanovili učitelji permanentno razstavo učnih pripomočkov. Mnogo slavnih firm je že obljubilo svoje izdelke posiljati v to razstavo. Graška »Tagespost« bo v prihodnje imela vsako drugo nedeljo celo stran priloge za »šolske in vzgojilne predmete.« Učitelji (se vé le v nemškem duhu pisoci) se vabijo v sodelovanje. V 17. dan febr. je umrl Iv. Pichlhöfer, bivši okr. š. nadzornik in ravnatelj na nár. šoli v Fürstenfeldu. *Tone Brezovnik.*

Iz Vojnika. Veselje navdaja človeka, če vidi, kako se po minoli nevihti, ki je pretila vse podreti, zbirajo zopet »svoji k svojim«, okoli skupnega prapora. Tako se godi pri našem društvu. Prorokoval se mu je propad in pogin, a glej, kot tič fenis vstalo je iz razvalin krepkejša in

*) Istega dne izvolilo si je tudi Ptujsko svoj odbor za l. 1882. in sicer: J. Robič, predsed.; Žiher, podpred.; Kele in gđc. Rab, zapisnikarja; Kranjc, blagajnik; Lohmer, knjižničar; Šijanec, Možina in Silvester, odborniki.

čvrstejša kot je bilo pred; kajti kdor je zdaj po tej nevihti še društven ud, ta ni ud le iz občne navade, nego on je ud tega društva iz samosvesti, iz moškega prepričanja, da služi sveti národni in stanovski reči. Pa ne samo, da so ostali vsi stari udje, da ne govorim o nekaterih kukavicah, — nego pri vsaki seji zglásajo se še novi marljivi udje, kateri so pred le molé na strani stali. Tako sta nam tudi pri zadnjem našem zborovanji v 2. dan marcija t. l., katerega se je udeležilo 24 udov, pristopila zopet dva krepka stebra nár. šolstva, namreč gg. Jos. Vidic, nadučitelj v Št. Pavlu pri Bolski in Fr. Gabršek, def. podučitelj na Zidanem mostu.

Po navadnih poslovnih opravkih, — razdelila se je na ogled med drugim lepo izdelana slika »die Regenten des Erlauchten Hauses Habsburg und Habsburg-Lothringen; založil L. Bauer v Brnu, cena 1. gl. 20 kr.« in od Karlsbadskega učit. društva izdana brošurica »die associative Selbsthilfe der Lehrer« — je govoril g. prof. A. Kosec o naših naopakih v nemškem jeziku. Govornik pravi, da se povsod térja, da zna človek vsaj svoj materini jezik pravilno in tega se ima naučiti v raznih šolah. Prvi pogoj k dosegi tega namena pa je, da zna učitelj sam materini jezik svojih učencev dobro. To se pač na nár. šolah po Slovenskem večinoma godí, izvzemši se vé Koroško, a na naših srednjih šolah! — Tujega jezika se bo naša mladina do dobrega naučila le tedaj, kadar svoj materini jezik dobro zna. Da si mnogoteri Slovenec boljše govori nemški kot marsikateri rojen Nemec, vendar nahajamo med nemško govorečimi Slovenci še mnogo slovenizmov. Govornik preide na razne take naopake. Navaja nam pogrške pri izgovarjanji in rabi posameznih glasov (so-, samo-, pre- in dvoglasnikov), člena, zaimkov, številnikov, predlogov in veznikov. Povsodi navel nam je obilico drastičnih vzgledov, katere si je nabral pri pouku slovenske mladine na nemški šoli.

Na to je govoril g. Lopan: »Kako naj vpliva ljudski učitelj na povzdigo kmetijstva?« Glavne misli tega govora so bile nekako te-le: Mnogo se posebno v zdanjih časih govori in piše o propadanju kmetijstva in kako bi se mu dalo pomagati. Da se kmetovalcu slabo godí, si je mnogo sam kriv; ravná se še zdaj, ko so se socialne razmere tolikanj predrugačile, vedno še preveč po starem kopitu. A ne štejemo mu tega preveč v zló! Kako naj bi neki bil drugače? Kdo naj bi ga bil poučil v prejšnjih letih? Le tù in tam se je nahajal kak marljiv učitelj ali duhoven, ki je uvidel, da potrebuje ljudstvo razen dušnega kruha, tudi še telesnega. Zdaj imamo sicer v raznih krajih kmetijske šole, a te so večinoma (na Štajerskem le) nemške, drugič pa so tudi predrage, da bi mogel kmet svoje sinove v nje pošiljati. Ostani torej le nár. učitelj kot glavni pospešitelj kmetijstva. Tù naj se uresniči: národ šoli, a šola národu. A to se lahko reče, pa težko stori. Postavno se v kmetijstvu poučuju v nár. šolah ter ustanovili so se tako zvani »nadaljevalni kmetijski tečaji«. Ker pa se s tem ne doseže Bog vé koliko, zato pravijo nekateri a) boljši nič kmetijstva na nár. šoli, kakor samo polovičarstvo in poveršnost, češ, otroci niso zreli za teoretični pouk v tej stroki; b) za kmeta je dovolj, da zna nekoliko tiskanega brati in svoje imé podpisati; c) da je ljudstvu celó v kvar, ako si pridobi kaj šolske omike, češ, kdo bode potem delal, če bo vse učeno? Ogledimo si te ugovore! — Polovičarstva, naj se vgnjezdi kjerkoli, ne zagovarja nihče. Ali se pri drugih predmetih vse doseže? Ne. Šola je le priprava za življenje, nihče se še v šoli, naj si bo tudi najvisja, ni izučil. Treba v življenji vednega premišljevanja, vednega nadaljevanja tega, čemur podlogo smo v šoli dobili. Šola doseže tù že mnogo svoje zadače, ako vcepi otrokom ljubezen do kmetijstva, da se ga bodo otroci radi poprijeli ter radi kmetijske knjige čitali. — Da kmetu ni treba nobenih vednosti, dokazujejo nekateri s tem, da pravijo, da so današnje šole predrage. Ker so torej predrage, pustimo jih, kričijo. Res, da so se nekatere občine s tem, da so si zidale nekake palače za šolo, pokopale v dolgove, a to je bila neumnost, in neumnost je na svetu vedno najdražja. Térja se zdaj, da se dolžnost šol. obiskovanja skrči na 6 let. A ta je že itak na deželi. Kajti malo otrok je na deželi, ki bi začeli šolo obiskovati z dopolnjenim šestim letom, navadno se to zgodi še le s 7. ali 8. starostnim letom. Potem naj pa že z 12. letom izstopi! Je li bo mogoče, da se v teh kratkih letih bodoči kmet toliko izobrazí, da bo mogel zadostovati vsem državljskim, socialnim in gospodarstvenim tértjavam, katere se tértjajo dandanes od njega? — »Kdo bode potem delal, če bodo vsi omikani!« kriče nekateri. Če so zdanji delavci surovi, lenobni i. t. d., je pri tem pač zdanja šola precej nedolžna, kajti večina zdanjih delavcev se ni iz nje. In omika naj bi bila izvir lenobe! Nikdar! Neumna osobnost je, ki brani omikancu — boljše poluomikancu — se dela poprijeti. Ravno ne-omikani národi so najbolj lenobni, in na kolikor nižji stopinji omike stojé, na toliko visji stopinji lenobe ležé. Da pa bodo postali vsi ljudje omikani, no, do tedaj še lahko spímo mirno kot kralj Matijaž.

Ker je torej tudi kmetu treba nadaljnega duševnega razvitka, nastane vprašanje, kaj naj učitelj stori, da ta vzvišeni namen doseže in izpolni svojo dolžnost do svojega národa? V to svrbo naj skrbi: a) da privede učence do popolnega razumenja književnega jezika, ter jim vcepi ljubezen do čitanja; b) da ima šola dovolj bogato knjižnico, v kateri naj se nahaja dovolj kmetijskih knjig; c) da ima šola zadosti velik šolski vrt za dejanske poskuse učencev v kmetijstvu; d) da ima nekako zbirko kmetijstvu škodljivih in koristnih živalij, domačih zelišč, zboljšanega kmetijskega orodja i. t. d.; e) da se osnuje na njegovi šoli nadaljevalni kmetijski tečaj; f) zunaj šole naj pomaga s svetom in dejanjem kjer in kolikor more.

Zavoljo pomanjkanja časa se je moral na dnevnem redu stoječi govor »o rastlinstvu« preložiti na drugokrat. Vzprejel pa se je še predlog g. Kregar-ja, da naj se pošlje našemu marljivemu g. Iv. Miklošič-u, učitelju na c. k. vadnici v Mariboru, čestitka k njegovemu odlikovanju.

Tone Brezovnik.

Iz Dolenjskega. (O izpremembi šolske postave z ozirom na razmere slovenskega šolstva. Če slovenski učitelji citajo kaj prida nemške šolske liste (kar je verjetno, ker se slovenski vse premalo podpirajo), posnamejo iz njih veliko nevoljo zoper šolsko novelo, katero je sl. vlada predložila gospodskaj zbornici, kjer se zdaj šolski odsek o njej posvetuje. Med Dunajskim učiteljstvom, nekoliko tudi med nemško-avstrijskimi šolniki je vzbudila ta novela prve dni veliko vzbujenost, tako, da se je večina — vsaj tako se bere — v principu zoper vse njene določbe izrekla. Dunajski voditelji učiteljstva so n. pr. pustno nedeljo menda kacic 700 učiteljev pozvali v zbor, ki se je skoro brez izjeme postavil v protislovje z novelo, kar je menda prav nevoljno opazil naučni minister Konrad, in ostro grajal ministerski svetovalec Hermann. Vpraša se tedaj: Kdo ima prav, veliko število nemških učiteljev, ali pa sl. vlada, ki je oziravši se na zdanjo večino v državnem zboru predložila izpremembo državne šolske postave s 14. maja 1869. l.? Temu vprašanju kot učitelji ne odgovarjamo, kajti učitelj mora šolske zadeve in interese svojega stanu presojevati vselej s svojega stališča ter šolo in učiteljstvo dobro zagovarjati in braniti, kajti dostikrat se primeri, da se drugod šolskega zagovornika ne dobi. Zato moramo reči, da učitelji sami bi te novele državnemu zboru ne bili nikdar predložili, da si je v njej mnogo §§., s katerimi se zlagajo tudi napredni šolniki. Nasvetuje jo pa skupno ministerstvo (ne samo naučno), ki se mora na vse potrebne in koristne ustanove in naprave v državi enakomerno, pravično in objektivno ozirati, ter skrbeti toliko za pospeh šolstva, kolikor za napredek v justici in upravi ter braniti te stroke tako, kakor cerkvene interese, ali skrbeti za vojaštvo enako, kakor za kmetijstvo i. t. d.

Ako se bode novela vzprejela in zakon postala, ne bode avstrijsko šolstvo radi tega nič trpelo; kajti čeravno bi se velika navdušenost, ki je vladala za šolstvo v Avstriji že kacic 15 let, s to novelo nekoliko ohladila, tega novela ne bode zakrivila. §§. *) njeni so nekaj v bistvu taki, kakoršni so v obstoječih državnih deželnih zakonih in šolskih ukazih, nekaj so celó nekoliko praktičnejši od marsikaterih do zdaj veljavnih. Priznati se sicer mora, da se po tej noveli hoče cerkev in duhovništvo nekoliko odškodovati za one pravice, katere so jima bile odvzete z novimi šolskimi postavami; a na drugi strani pa ostane resnica, da se s tem, ko se versko stališče (in posredno važnost cerkve in duhovništva pri šolski vzgoji) bolje poudarja, pravic posvetnega učiteljstva nič ne dotika.

Z ozirom na razmere slovenskega šolstva pa moram reči, da ne bode ta šolska novela čisto nič vplivala. Dokaz temu je že to, da se niti eden slovenski list ni do zdaj oglasil zoper njo. Kaj pa nas Slovence tudi briga, ali naj bo telovadba za deklice obligatna ali neobligatna, ali naj se nauk o ustavi uči ali ne, ali naj se pripravniki 3 ali 4 leta šolajo. Mi imamo vse druge in važnejše skrbi; te pa so: 1. da postanejo naše ljudske šole vendar enkrat čisto slovenske, da se vvede v učiteljske izobraževalnice slovensčina vsaj za kake $\frac{4}{5}$ ali $\frac{3}{4}$ predmetov, in da s svojo delavnostjo in vladno pripomočjo dospemo do potrebnih slovenskih knjig za národne šole in učiteljsišča. 2. Je potrebno na to delati, da bode hodilo v šolo tudi še tistih 40%—25% slovenskih otrok, kateri vsled pomanjkanja šol v mnogih slovenskih župninah in od župnin oddaljenih vaseh — še v nikakoršne šole ne hodijo. Da bi ti otroci vsaj 3 ali 4 leta (če tudi ne 8, 7, ali 6 let) v šolo hodili, zadovoljni bi bili; kajti njih stariši plačujejo šolski davek že leta in leta, a njih otroci nimajo od tega nič. — Torej mi Slovenci potrebujemo take postave, po kateri bi se priskrbele nam vse potrebne, in to národne šole, da ne bi leto za letom šoli odraščalo toliko mladine čisto brez pouka. Predlagana šolska

*) Črka je itak mrtva, a duh je, ki jo oživlja. Pis.

novela pa nas v tem položaji, kakor se mi nahajamo, niti ne ogreva niti ne ohlaja. Lahko bode se torej našim poslancem v Beči v tej zadevi ravnati. — e —

Iz Novomeškega šolskega okraja. Vprašanja za prihodno učiteljsko konferencijo. 1. Kako more ljudski učitelj vzgojevati trdne značaje, in kako skrbeti za poboljšanje нравnega življenja prihodnje generacije? (Za vse učitelje i učiteljice). — 2. Kako more učitelj na deželi nauk v posameznih predmetih praktičnim, kmetijskim potrebam prirediti? (Za vse učitelje i učiteljice na deželi). 3. Kako more učitelj v šolah, v katerih se po visokem ministerskem ukazu s 5. apr. 1878. l. pripravljajo učenci tudi za srednje šole, taiste zdatno v materinem jeziku poučevati? (Za učitelje čveterorazrednih šol.) 4. Kako more učiteljica nauk v učnih predmetih in posebno v gospodinjstvu praktičnim, mestjanskim potrebam prirediti? (Za učiteljice v mestih.) Vprašanja so nujna in današnjemu času prav primerna.

Ant. Derganec.

Iz Postojine. — 13. sušca t. l. izročili smo hladni zemlji g. Lovreta Kušlan-a, učitelja v Slavini. Rojen je bil ranjki 1811. l. v Planini, kjer je svojemu očetu mežnariti pomagal. Napravil je pozneje učiteljski izpit v Idriji ter služboval potem več let v Studenem, odkoder je pred 34. leti prišel v Slavino. — Zbralo se nas je okolu njegove rakve ednajst učiteljev in ena učiteljica. Zapeli smo mu nagrobniči: »Blagor mu« in »Jamica tiha.« Spremilo ga je k večnemu počitku razun šolske mladine tudi silno veliko družega občinstva. Ganjen je bil vsakdo, ko je videl, kako ihteče je plakala nedolžna mladina za svojim ljubim učiteljem. Pa ne samo tej, ampak tudi vsem odraslim so solze v očeh igrale, dokaz, kako priljubljen je bil ranjki. Naj mu bode zemljica lahka! —

— V zadnjem listu »Uč. Tov.« sem čital dopis iz Postojine, v katerem se oménja, da se je v naši šoli strop podrł. V pojasnilo moram poročati, da to ni popolna resnica, ampak, da se je le pri preiskavi videlo, da bi se utegnil res podreti, ako se še bolj ne podprè, kakor je dozdej, kar se je tudi storilo in pri tem se je tudi nekoliko zidů odkrúšilo.

J. Dimnik.

Iz Źeleznikov. (Še vedno bolehanje pri otrocih. Šolske zadeve. Opazka o učnih knjigah.) Hude otroške bolezni se pri nas še vedno ne moremo odkrižati. Tudi smrt se dost pogosto žanje. Zmed šolske mladine smo oddali od Božica sim le čvetero otrok v večnost; neusmiljena morilka zbira si le bolj nežne žrtve, in nekako užali se človeku pri srcu, ako stopi na pokopališče, in vidi toliko vrsto malih novih gomil. Poleg »dávica« poskúša tudi »vročnica« (tifus) pri otrocih svojo hudo moč. (Da bi bilo v solski dvorani bolj zdravo, zažgè se vselej pred ukom košata brinjeva veja, ter se nese po dvorani gor in dol, da bi plamen popalil slabi zrak. Ko se nauk skončá, prevetri se zopet dobro dvorana). Poleg bolezni smo pa nastopili zdaj tudi taisti letni čas, ki bi se morda dobro dal kerstiti na ime »kašelj-periode«. V kljub prav pogostnemu opominjevanju, naj bi otroci ne hodili bosonógi, goloróki in gologlavi, motijo jih le preveč rajsko-prijetni vzpomladni dnevi; pri igri se zgrejejo, in iz zemlje hlapi nekaki skriti mraz, otroci se prehladijo, ne vedé, kdaj, v šoli pa je potem bréhanje in kašlja toliko, da se včasih komaj drug družega razumemo.

V našej selškej dolini imajo zdaj vse štiri javne ljudske šole svoje učitelje, zima je bila hoji v šolo (razun otroškega bolehanja) tako ugodna, da si kaj boljšega komaj želeli moremo.

Ko sem nakupoval v Ljubljani nove abecednike za letošnje leto, zvedel sem, da bo prvi natis kmalu potekel, in da treba bo to knjigo natisniti v drugič. Tù pač javno prosim gospoda pisalca, naj novi (drugi) natis pustita prvemu enak, neizpremenjen. Naše ljudstvo je namreč pre-revno, da bi moglo pri vsakem novem natisu pogosto še dobre stare bukve zavreči in si za otroke nove omisliti. Tako ima n. pr. v knjigi »Drugo Berilo in slovnica« njeno »Tretje pregleđano izdanje« sicer le malo prenarédeb, toliko pa vender, da otroke, ki imajo knjigi I. in II. natisa, pri branji motijo. Dalo bi se o tej učni knjigi še tudi kaka druga želja izraziti; pa, — kar je, je. — Z Bogom!

Jos. Levičnik.

Iz Ljubljane. Iz seje c. kr. deželnege šol. svéta 9. preteč, m. Sklene se, da se bode enorazrednica v Bohinjski Bistrici razširila v dvorazrednico (z letno plačo 400 in 500 gold.) Katehetu v čveterorazrednici in na meščanski šoli v Krškem pripozná se nagrada za poučevanje v krščanskem nauku. Pritožba nekaterih občanov, da naj se učilnica iz začasnega stanovanja drugam preseli, se zavrže. Prošnja nekega učenca, ki je bil iz ljudske šole izključen, pa bi rad v šolo prišel, se odbije. Od 5000 gold. državnih ustanov za pripravnike in pripravnice na učiteljskih v Ljubljani se štirim pripravnikom tretjega leta podpora povikša od 50 na 100 gold., in vnovič se podpore podelé: enemu pripravniku četrtega leta in enemu v prvem letu po 100 gold. in petim pripravnikom četrtega leta, enemu v tretjem, šestim v drugem in šestnajstim v prvem letu po 50 gold.; na izobraževališči za učiteljice podelila se je podpora po 50 gold. eni pri-

pravníci četrtega in sedmim v prvem letu. O poročilu deželnega šolskega nadzornika o ogle dovanji deske šole v Kamniku se določi. Dva gimn. učenca se izključita. Razrešijo se prošnje za nagrado in denarno pomoč.

— Učiteljske preskušnje začénjajo se to vzpomlad 24. aprila t. l. in naslednje dneve. Čas za zglaševanje je do 17. t. m. pri ravnateljstvu izpraševalne komisije. Pred izpitom vloži se navadna taksa (za meščanske šole 10, za ljudske šole pa 8 gold.).

— Poučevanje v godbi na učiteljskih izobraževališčih se bode pomnožilo. Ukaz ministra za bogočastje in uk z 2. febr. t. l. št. 1011 določuje, da naj se s šolskim letom 1882/83. tako le ravna: 1) pri vzprejmi pripravnikov v prvo leto naj se gleda, kako je kdo v godbi izobražen in takim naj se dajejo tudi podpore iz ustanov. 2) Pouk v igranju klavirja in v orgljanju bode zapovedan pouk. 3) Pri združenju ukov naj se ozira tudi na uk v godbi. 4) Učni načrt tega uka bode sestavil dež. šolski svet. 5) Kar se tiče igranja na gosli, ostane tako kakor je do zdaj urejeno. 6) V petji naj se učé pripravniki v III. in IV. letu po dve uri na teden. 7) Igrati na klavir učili se bodo pripravniki v I. in II. letu, orgljati pa v III. in IV. letu. 8) Da se bode poučevanje v godbi pospeševalo, naj se na vsaki izobraževalnici skrbi zato, da se bodo pripravniki v prostih urah tudi v teh naukih redno vadili i. t. d. — Kaj k temu porekó tisti, ki so mlajšim učiteljem odsvetovali cerkveno orgljanje in petje?

— Spominek dr. Jan. Bleiweisu. Ko je dr. Janez Bleiweis vitez Trsteniski izdihnil svojo silno dušo, si je bil vsak slovenski rodoljub v svesti, da je Slovencev sveta dolžnost, skrbeti za vreden spominek slavnemu rajniku, ki je skoro za štirih desetletij naš narod vodil v vročih borbah za njegov obstanek. Prvi korak za dejansko izvršitev misli, katera je navdajala vseh narodnjakov srca, je storil poslednji občni zbor ljubljanske čitalnice s sklepom, naj se osnuje poseben odbor, kateremu bode nalog, preudarjati in določati, na kakšen način naj se potomcem ohrani spomin pokojnega dr. Janeza Bleiweisa. Ta odbor, sestavljen iz kranjskih deželnih poslancev, ljubljanskih meščanov in zastopnikov narodnih društev ljubljanskih, se je zdaj ustanovil in soglasno sklenil, da je nepozabljivemu očetu Slovencev v Ljubljani na javnem prostoru postaviti dostojen spominek. Odbor pričakuje, da bode narod slovenski navdušeno pozdravljal to namero in nje izpeljavo omogočil z običajno požrtovalnostjo. Od več se nam dozdeva vsaka beseda, ki bi še posebno priporočala rojakom plemeniti namen, katerega imamo pred očmi: Bleiweisove zasluge za naš národ same najbolj govore — in dosti glasno! Vsak zaveden Slovenec, vsaka verna Slovenka naj pripomore po svojih močéh, pa se nam ne bode moglo očitati, da naš národ ne časti svojih veličih mož! Darove za »Bleiweisov spomenik« prejema odborov blagajnik gospod Luka Robič, in bode prejem novcev javno potrjeval po slovenskih novinah.

Odbor za Bleiweisov spomenik.

Raznoterosti.

— **Učitelj v Ameriko** je pretečeno leto šlo 211.

— **Povrže vseh morjev** znaša okolu 350 milijonov kvadratnih kilometrov.

— „**Domovinoznanstvo**“ za ljudske šole, spisal prof. Simon Rutar, je slavno ministerstvo za uk in bogočastje odobrilo.

— **Število Slovencev po ljudskem štenji 1879. leta.** — „Statistische Monatschrift“ razglaša številke ljudskega štenja po národnosti. Slovenci bodo žalibože iz teh številk razvideli, da se jim je mnogo duš odvzelo po komisarijih, ki so iz njih delali tã Nemce, tam Italijane. Slovencev se je naštel na Kranjskem 447.366 zraven 29.392 Nemcev, na Štajerskem 388.519 (Nemcev 794.841), na Koroškem 102.252 (Nemcev 241.585), v Trstu 26.263, na Goriškem 129.867, v Istri 43.004, na Nižje Avstrijskem 1611, na Gornje-Avstrijskem 20, na Solnograškem 17, tedaj skupaj **1 milijon in 140.304** Slovencev. Na Štajerskem se je število Slovencev od leta 1879. zmanjšalo od 37.55% na 32.74%, v Trstu od 53.79% na 21.79%, povišalo pa na Kranjskem od 93.67% na 93.72% in na Koroškem (!) od 28.60% na 29.72%. V vseh cislajtanskih deželah je po računih Fikerjevih bilo 1869. leta 5.83% Slovencev od vsega prebivalstva, 1879. leta pa le 5.23%.

— „**Prva desetgodišnjica hrvatskoga pedagogijsko-književnoga zbora**“ je naslov knjižici, katera popisuje delovanje in zeló ugodno stanje, deseto glavno skupščino, pravila tega vrlega društva, imenik i. t. d. Društvo ima 1005 podpirajočih družabnikov, razen teh pa še mnogo častnih